

De Fracties in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum

17 januari 2024

Kenmerk

TIS/U202400014

Telefoon

06 20894097

Bijlage(n)

-

Aanpak dakloosheid bij de begrotingsbehandeling

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Komende week bespreekt u de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Bij die gelegenheid willen wij u wijzen op de knelpunten waar wij bij de aanpak van dakloosheid tegenaan lopen. 'Wij', zijn hierbij een groep samenwerkende partijen binnen de brede 'Coalitie tegen dakloosheid'. We vragen u om uw invloed te gebruiken, zodat de aanpak van dakloosheid de aandacht krijgt die hij verdient. Dat is dringend nodig. Iets dat in deze koude wintermaanden extra duidelijk is in de overvolle (winter)opvanglocaties. Daarnaast zien we groeiende wachtlijsten voor maatschappelijke opvang en stagnatie in de doorstroom naar beschikbare woningen. In deze brief geven we aan wat nodig is om de belofte waar te maken die Nederland heeft gedaan met het tekenen van de Verklaring van Lissabon en om dakloosheid in 2030 te beëindigen.

Nationaal Actieplan 'Eerst een thuis'

Ruim een jaar geleden heeft Staatssecretaris Van Ooijen alle maatschappelijke partners die betrokken zijn bij het bestrijden van dakloosheid uitgedaagd om samen een Plan van Aanpak op te stellen. Die handschoenen hebben wij opgepakt met als resultaat een breed gedragen actieplan, dat door alle organisaties is ondertekend. Een Plan van Aanpak dat niet alleen van het ministerie van VWS, maar ook de ministeries van BZK en SZW afkomstig is en dat een fundamentele verandering van de bestaande aanpak(ken) wil bereiken. Niet langer richten we ons alleen op het opvangen van mensen, die geen dak boven het hoofd hebben. We willen voorkomen dat mensen hun huis verliezen en – als ze het toch verliezen – willen we hen zo snel mogelijk meteen een eigen passende woonplek kunnen bieden.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

Hoe staan we ervoor, na een jaar?

Een jaar verder stellen we vast dat we – al onze goede bedoelingen ten spijt – nog onvoldoende zijn opgeschoten. De wooncrisis tekende zich in de loop van 2023 alsmaar duidelijker af en de bestaanszekerheid van grote groepen staat onder druk. De doelen uit het Nationaal Actieplan kunnen alleen maar worden gehaald als er een extra impuls komt, die het mogelijk maakt om de groei van het aantal dakloze mensen te beperken en het aantal beschikbare woonplekken te laten toenemen. Wij gaan ervan uit dat het demissionaire kabinet dit deelt.

Voldoende en tijdige financiën nodig

Door hiervoor alleen naar gemeenten, aanbieders van opvang, woningcorporaties en andere partners te kijken zullen we de doelstellingen niet bereiken. Natuurlijk moet de aanpak in de regio's in het land worden uitgevoerd. De aanpak van dakloosheid staat inmiddels overal prominent op de agenda, maar de kosten gaan voor de baat uit. Het helpt daarbij niet dat de extra financiële middelen voor 2024 pas bij de begrotingsbehandeling door uw Kamer beschikbaar worden gesteld en in de meicirculaire worden gepubliceerd. Dat is een jaar te laat. De acties die partijen willen ondernemen in het kader van het Actieplan worden hierdoor onnodig uitgesteld en de energie lekt weg.

We vragen daarnaast ook nadrukkelijk aandacht voor de gestegen kosten van de afgelopen jaren. Denk aan de toegenomen inflatie, de gestegen loonkosten en de energiecrisis. Doordat de decentralisatie-uitkering (DU) maatschappelijke opvang op een indirecte manier is geïndexeerd, is het in onderhandelingen tussen gemeenten en aanbieders heel lastig de gestegen kosten (lonen, maar ook energie en overige kosten) te verwerken in hun afspraken. Ook werpt het financiële 'ravijn' in 2026 voor gemeenten zijn schaduw vooruit: gemeenten zijn voorzichtig met het aangaan van nieuwe, structurele verplichtingen. Een eenmalige verhoging van de DU met 10% (een bedrag van ca. €45 mln) zou deze problemen, die ontstaan zijn in de jaren 2022 en 2023 kunnen compenseren. Daarnaast zetten we ons in om de systematiek van de indexatie zo te wijzigen, dat we dit probleem in de toekomst kunnen voorkomen en roepen we op om er in brede zin voor te zorgen dat gemeenten voldoende middelen hebben voor het uitvoeren van hun taken in het sociaal domein.

Daarnaast is minimaal een vergelijkbaar bedrag nodig om de initiatieven en vernieuwende praktijken bij de aanpak dakloosheid een serieuze impuls te geven. Bijvoorbeeld gaat het hierbij om het ombouwen van grootschalige opvang naar kleine projecten; dit vraagt om een eenmalige investering. En denk aan allerlei activiteiten die van gemeenten worden verwacht om – vooruitlopend op landelijk beleid – de bestaanszekerheid te vergroten. Die bestaanszekerheid vraagt echter ook om landelijke actie.

Versterken bestaanszekerheid cruciaal

Het versterken van bestaanszekerheid is een cruciale voorwaarde om dakloosheid te voorkomen. Wonen moet toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen. In afwachting van nieuw kabinetsbeleid, wordt van gemeenten verwacht dat zij alvast buitenwettelijke maatregelen nemen, die op mogelijk nieuwbeleid vooruitlopen. Om een voorbeeld te noemen: de kostendelersnorm kan natuurlijk in elke afzonderlijke gemeente buiten werking worden verklaard, maar het is wel noodzakelijk dat dit ook voor groepen ouder dan 27 jaar eenvoudiger moet kunnen.

Landelijke coördinatie en inzet nodig voor meer sociale huisvesting

Hetzelfde geldt voor het creëren van extra (tijdelijke) woonplekken. Het is logisch dat landelijke politici van de regio verwachten dat zij creatief zijn in het realiseren van dergelijke plekken. Die verwachting is echter alleen realistisch als ook landelijk de juiste voorwaarden bestaan en er meer ruimte komt om

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

sociale huisvesting te realiseren. De verwachtingen van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting zijn groot. De realiteit is echter dat meer aandachtsgroepen op grond van de wet recht zullen hebben op een urgentie voor woningtoewijzing. Het lijkt erop dat dit leidt tot een inflatie van de urgentie, tenzij we erin slagen de sociale woningvoorraad te vergroten.

Het bezoek van de Speciaal Rapporteur van de Verenigde Naties maakte duidelijk dat er nog veel werk aan de winkel is in het volkshuisvestingsbeleid en de bestrijding van dakloosheid. Gelukkig werken de ministeries en alle betrokken partijen op dit moment samen om te komen tot een versnelling in de bouwopgave. Wij dringen er bij u op ook mogelijk te maken dat alles wordt gedaan om deze beweging te bevorderen.

Samenvattend

Wij vragen u om gezamenlijk de handschoen op te pakken en landelijk te doen wat nodig is om de Aanpak van dakloosheid tot een succes te maken door:

- Het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen om de doelstellingen van het Actieplan te kunnen realiseren.
- Een eenmalige verhoging van de DU met 10% (een bedrag van ca. €45 mln) om de kostenstijgingen in de jaren 2022 en 2023 te kunnen compenseren.
- Een vergelijkbaar bedrag om de initiatieven en vernieuwende praktijken bij de aanpak dakloosheid een serieuze impuls te geven.
- Verdere maatregelen te nemen om de bestaanszekerheid van mensen te verbeteren.
- Het ingezette beleid steunen om uitbreiding van de sociale woningvoorraad te realiseren.

Graag lichten we de inhoud van deze brief verder toe als daar behoefte aan is.

Deze brief is mede geschreven namens de volgende organisaties:

- Aedes
- Valente
- De Nederlandse Ggz
- Het Leger des Heils
- HVO Querido
- De Tussenvoorziening

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Met vriendelijke groet,

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur